

SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

ROČNÍK XVIII.

č.5 (206)

Pripravil: IVAN GAJDIČIAR st.

Po drotároch zhodného priezviska „Bielčík“ sa budeme tomuto, v Turzovke značne rozšírenému priezvisku venovať do tretice aj dnes. Zároveň tým otvárame aj ďalšiu, novú kapitolu rozprávania a spomienok, tento raz na tému TURZOVSKÍ KOVÁČI A PODKOVÁČI.

OTEC A SYN BIELČIKOVCI

Kováč PAVOL BIELČIK – PISÁR sa narodil v Turzovke 8. januára 1876, jeho rodičia boli roľníci. Remeslu sa vyučil u kováckeho majstra v susednej Vysokej nad Kysucou a ako bolo vtedy zvykom, po vyučení sa ako tovariš vybral „na vandrovku“. Prešiel kus sveta a dokonca sa preplavil aj za „Veľkú mláku“, ako mnohí vtedajší svetáci nazvali oceán. V Amerike pobudol celkom dva

roky. Po návrate pracoval vo vyhni svojho majstra, neskôr si v Turzovke na Vyšnom Konci „na kamenci“ postavil vlastnú vyhňu. Stála približne na mieste dnešnej Reštaurácie U Bernáta. Oženil sa s Annou Jančíkovou, mali spolu dve dcéry a syna Jána, ktorý po ňom neskôr remeslo prevzal. Majster Pavol Bielčík bol nielen zručným kováčom, ale dokázal aj pekne písať, čo bolo v tej dobe neobvyklou vzácnosťou. Susedia a známi chodili k nemu často ako k človeku „čo skúsil svet“ po radu aj pomoc. Štylizoval za nich úradné žiadosti, vyplňal potrebné tlačivá a písal listy. Tým si vyslúžil prezývku „Písár“, ktorá potom prešla aj na jeho syna. Zomrel 6. apríla 1937, pochovaný je na turzovskom cintoríne.

Kováč a podkováč JÁN BIELČIK – PISÁR sa narodil v Turzovke 24. mája 1908. Remeslu sa vyučil u svojho otca a aj keď sa na Nový rok 1929 stal tovarišom, zostal u neho pracovať. Oženil sa s Anežkou Kotáskovou z Morávky u Frýdku a mali spolu tri dcéry (Mária, Jiřina, Olga) a jedného syna (Anton). Po otcovej smrti prevzal jeho živnosť a keď mu nebolo umožnené v nej trvale pokračovať, zamestnal sa vo Vagónke v Studénke. Neskôr pracoval ako

zvárač a strojný zámočník v dubnických strojárňach. Keď sa nakrúcal filmový dokument o živote a diele turzovského rodáka, spisovateľa Rudolfa Jašíka, filmári si ho vybrali za predstaviteľa jeho otca. Vďaka tomu je pamiatka na majstra Jána Bielčíka uchovaná aj vo filmovom archíve. Ostatné pamiatky, výrobky a náradie otca a syna Bielčíkovcov rodina darovala Kysuckému múzeu, niektoré tvoria súčasť stálej expozície Múzea kysuckej dediny vo Vychylovke. Ján Bielčík – Písár zomrel 23. mája 1984.

LIST OD PRIATEĽA

Vážení a milí priatelia Turzovky!

Pred prichádzajúcim dátumom mojej deväťdesiatky (15.5.1916) si často a rád spomínam na moje aktivity a podiel na skvalitňovaní kultúrneho, spoločenského i hospodárskeho života Turzovky.

Po maturite na Obchodnej akadémii v Martine v r. 1945 som sa podieľal na založení turzovskej pletárskej výroby „Kysuca“, ktorá bola pobočným záväzkom pletárskej továrne v Rožnove p. Radhoštom.

Najväčšie aktivity som venoval rozvoju divadelnej ochotníckej činnosti. V r. 1946 som bol zvolený za predsedu divadelného odboru hasičského zboru. V r. 1947 som absolvoval režisérsky kurz na Ústredí slov. ochotníckych divadiel v Martine. Do roku 1951 som režíroval niekoľko div. hier v ktorých

som aj účinkoval. V júli 1951 som režíroval posledné predstavenie Gogolovho Revízora, nakoľko divadelná sála v Útulni prestala slúžiť divadelníkom a tak až do otvorenia kultúrneho domu v r. 1963, kedy sa začala oživovať divadelná ochotnícka činnosť. Tieto ťažkosti a prerušenie ochotníckej činnosti ma prinútili, aby som sa prihlásil na konkurz na tajomníka Armádného divadla v Martine, ktorý som vyhral a začal pracovať v profesionálnom divadle. Ani tu som nezabudol na Turzovku a jej absenciu divadelnej ochotníckej činnosti a zorganizoval som divadelné predstavenia Armádného divadla pre turzovské občestvo. V pamäti súčasníkov zostali spomienky na divadelné predstavenia ADM, ktoré som pripravil spolu s turzovskou píluou a športovým klubom na ihrisku na drevených sudoch a fošniach na ktorých sa

odohrali predstavenia „Jánošík“ a „Večne mladá história! Za veľkej účasti divákov. Po predstaveniach som zorganizoval aj prvý ohňostroj v Turzovke.

Som rád, že som sa podieľal na rozvoji kultúry a ochotníckej činnosti v zložitom povojnovom období.

Teší ma, že Spolok priateľov Turzovky pod vedením jeho predsedu p. Ivana Gajdičiara nadväzuje na tieto tradície a poriadka kultúrne akcie a podujatia na vysokej úrovni.

Želám Vám ďalšie úspechy a ochotu pri skvalitňovaní kultúrneho a spoločenského života našej Turzovky.

Ivan Gajdičiari

(uverejnené podľa pôvodného rukopisu jubilanta, bez zásahu a úprav)

BLAHOŽELÁME

V tomto mesiaci oslávia významné narodeniny členovia Spolku

PhDr. FRANTIŠEK KORENÝ,
plukovník v.v. Bratislava

Ing. JÁN DLHOPOLČEK, CSc
Žilina

JUDr. MÁRIA
DLHOPOLČEKOVÁ
Malachov

JUDr. PETER DLHOPOLČEK
Malachov

Želáme im všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a v ďalších rokoch veľa úspechov a rodinnej pohody. Aj touto cestou im ďakujeme za všetko, čo v prospech Spolku doteraz vykonali.

Aktuálne informácie o činnosti nášho Spolku nájdete na webových stránkach www.spolokpriatelovturzovky.sk
Korešpondenciu zasielajte na e-mail: gajdicar@tmn.sk

PREDSTAVUJEME LOGO MÚZEA

Logo je dielom renomovaného grafika, dizajnéra, sochára a ilustrátora, akademického maliara Miroslava Cipára. Predstavuje historický zvon z roku 1614, dar zakladateľa obce, palatína Juraja Turza prvému kostolu. Zvon slúžil v turzovskej farnosti nepretržite štyri storočia a dnes patrí medzi najväčšie exponáty múzea. Zvon je doplnený korunou, premietnutou do známeho trojvršia, ktorým sa múzeum radí medzi slovenské kultúrne inštitúcie a zároveň zdôrazňuje trojičný princíp pôvodnej obecnej pečate. Srdce zvona má podobu štylizovaného ornamentu vyabstrahovaného z prvkov tradičnej ľudovej architektúry a zároveň kolesa, symbolu dejinného pohybu. Písmeňá v názve inštitúcie graficky pripomínajú pôvodné značenie zvona. Múzeum nesie názov po prvom regionálnom

historikovi pôsobiacom v Turzovke, ktorého kňazské povolanie je zašifrované v rybe, ako symbole kresťanstva. Všetky symboly sú nezameniteľným autorovým rukopisom prepojené do jednotného významového celku a robia z tohto loga významné grafické dielo, ktorým sa múzeum uchádza o priazeň a pozornosť verejnosti.

PRIPOMÍNAME SI

V pondelok 9. mája 2016 uplynie 120 rokov od času, čo sa v Trenčíne narodila

HANA JANOTOVÁ,

turzovská učiteľka, osvetová a sociálna pracovníčka. Jej otcom bol Anton Dudáček, matkou Emília, rodená Mertová. Manželom jej bol Ludovít Janota, mali 3 deti. Absolvovala štúdium na učiteľskom ústave v Bratislave, dejepis a literatúru na UK v Bratislave. V rokoch 1916 – 1923 učila v Turzovke. Založila a bola vedúcou dorastu Československého červeného kríža na horných Kysuciach, spolupracovala s misiou ČK a založila Ligu proti TBC. Od roku 1924 učila v Bernolákove, od 1928 v Bratislave. Po roku 1938 sa venovala kultúrnej, osvetovej a sociálnej práci v Červenom kríži a Živene. Do knižného diela svojho manžela Slovenské hrady a povesti napísala viaceré povesti. Zomrela 12.4.1976 v Bratislave.

V pondelok 23. mája 2016 uplynie 125 rokov od času, čo sa v Turzovke narodil

ANTON KOMPÁNEK,

kňaz, osvetový pracovník, redaktor. Jeho otcom bol remeselník Štefan Kompánek, matkou Agneša, rodená Krčová. Gymnázium navštevoval v Trenčíne a Trnave, teológiu študoval v Nitre (1910 – 1914). V roku 1915 bol kaplánom v Pružine, Beluši, Mojštine, v roku 1916 v Močenku, v roku 1917 v Čadci, potom bol farárom v Lúkach pod Makytou. V rokoch 1921 – 1923 absolvoval na pozvanie kultúrnych ústavov amerických Slovákov prednáškové turné po USA. V rokoch 1923 – 1927 bol hlavným a zodpovedným redaktorom Národných novín v Martine, v rokoch 1926 – 1928 pôsobil ako tajomník Spolku Svätého Vojtecha v Trnave. V roku 1927 bol Národnou radou ČSR vyslaný na prednáškové turné medzi Slovákov do Rumunska. V rokoch 1935 – 1938 bol farárom v Záhorskej Vsi, v rokoch 1939 – 1949 vo Vysokej na Morave. Publicisticky a novinársky činný bol od roku 1910, uverejnil vyše 2 000 článkov v Národných novinách, Slovenskom denníku, Slováku, v kalendároch. O svojich cestách prednášal v bratislavskom rozhlasu. Publikoval pod pseudonymom A. K. Lúcky, „Lucky Stricke“ a Dolinčan. Zomrel 20.6.1949 v Bratislave, pochovaný je vo Vysokej na Morave.

VÝZVA

KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ STREDISKO a občianske združenia TERRA KISUCENSIS a SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY vedené snahou čo najskôr uviesť do života projekt Mestského múzea v Turzovke začali dňom 4. mája 2016 druhú etapu zberu a triedenia predmetov a možných exponátov – darov od miestnych občanov.

Občania Turzovky, Klokočova, Korne a Dlhej nad Kysucou, ale aj inštitúcie a rodáci z iných obcí a miest, mohli doteraz darovať do zbierok budúceho múzea

Listinné dokumenty osobného a rodinného charakteru - rodné, krstné, sobášne a úmrtne listy, zmluvy, dohody, domové listy, vysvedčenia, osvedčenia, korešpondenciu, kroniky, preukazy totožnosti, legitimácie, pasy, oprávnenia, vojenské knižky, výučné listy, vodičské listy, povolenia, nariadenia, zákazy...

Fotografie a pohľadnice - pohľadnice a fotografie obcí, osôb a miestneho obyvateľstva, väčších či menších svetských i cirkevných stavieb, príležitostné fotografie (birmovky, svadby, pohreby, cirkevné procesie, cirkevné sviatky, rôzne obecné oslavy, športové a kultúrne podujatia, divadlo a pod.)

Knihy a literatúru - staré knihy, modlitebné knižky, obrázky, spevníky, kalendáre, noviny, časopisy, ročenky, slovníky, vstupenky, cestovné lístky, programy, zápisky...

Predmety z textilu - súčasti ľudového odevu, šatky, výšivky, ozdoby, doplnky...

Ostatné drobné predmety a pamiatky dokumentujúce spôsob života, bývania, práce, odpočinku, zábavy...

Od stredy 4. mája 2016 okrem už tu uvedených archíválií, je možné darovať aj trojrozmerné predmety napr.

- **Hospodárske náradie, kuchynské náčinie, remeselnícke náčinia, ľudový odev, príp. jeho časti, rôzne zbierky (napr. mince) a pod.**

Občania, ktorí chcú predmety uvedené v tejto výzve darovať múzeu, môžu ich priniesť do miestnosti vedľa priestorov bývalej pošty, v ktorých bude stála expozícia múzea. Predmety od nich prevezme poverený pracovník, ktorý bude vyhotovovať aj darovacie zmluvy **každú stredu v čase od 8.00 do 17.00 hod. VŠETKÝM DARCOM VOPRED SRDEČNE ĎAKUJEME**